

Modul 2: Interkulturell kommunikation i vuxenutbildning

www.learningforallproject.eu

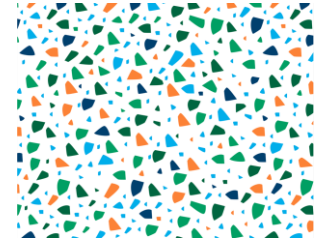
Learning for All Capacity Building © 2023/2025 by Learning for All Consortium is licensed under [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Finansieras av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är endast upphovsmannens [upphovsmännens] och utgör inte Europeiska unionens eller Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kulturs (EACEA) officiella ståndpunkt. Varken Europeiska unionen eller EACEA tar något ansvar för dessa.

Co-funded by
the European Union

Innehåll

1. Syfte och mål

Utforskar modulens syfte att utrusta dig med interkulturell kommunikation inom vuxenutbildning.

2. Förstå multikulturell kommunikation

Ger en översikt över multikulturell kommunikation inom utbildning.

3. Förstå olika typer av kultur

Diskuterar olika typer av kultur i samhällen och hur vi kan nå en förståelse för detta i klassrummet.

4. Anpassa sig till olika kulturer inom utbildning

Översikt över anpassning till kulturell mångfald. Ger vägledning om hur man stöder olika typer av elever och fortsätter detta stöd genom strategier.

5. Aktiviteter och reflektionsövningar

6. Slutsatser och nästa steg

Sammanfattar modulens viktigaste slutsatser och ger vägledning om praktiska nästa steg för ledare inom utbildningsinstitutioner som vill engagera sig i interkulturell kommunikation.

LEARNING
for all

Avsnitt 1: Modulens syfte

Interkulturell kommunikation i vuxenutbildning

Syfte och mål

Denna modul ger elever och lärare färdigheter för att hantera kulturella skillnader och kommunicera effektivt mellan olika grupper.

De kommer att utforska hur interkulturell kommunikation främjar inkludering i vuxenutbildningen.

Vi har lagt tonvikt på att stödja socialt och ekonomiskt missgynnade elever genom kulturellt känsliga metoder.

Lär dig att implementera metoder som uppmuntrar empati, förståelse och samarbete mellan elever med olika kulturella bakgrunder.

Modul 2: Lärandemål

När du har slutfört modul 2 kommer du att:

- Förstå de viktigaste principerna för interkulturell kommunikation och dess betydelse för att främja en inkluderande lärandemiljö.
- Utveckla praktiska strategier för att hantera kulturella skillnader och främja effektiv kommunikation med olika elevgrupper.
- Få färdigheter i att främja empati, respekt och förståelse över kulturella gränser, vilket hjälper dig att skapa en välkomnande atmosfär för alla elever.
- Lära dig att anpassa dina undervisningsmetoder och kommunikationsstilar för att bättre stödja socialt och ekonomiskt missgynnade elever.
- Reflektera över dina egna kulturella antaganden och fördomar och lära dig hur du kan hantera dessa för att förbättra din interkulturella kompetens i klassrummet.
- Skaffa dig de verktyg som behövs för att utvärdera och kontinuerligt förbättra dina kommunikationsmetoder för att säkerställa fortsatt inkludering och engagemang.

LEARNING
for all

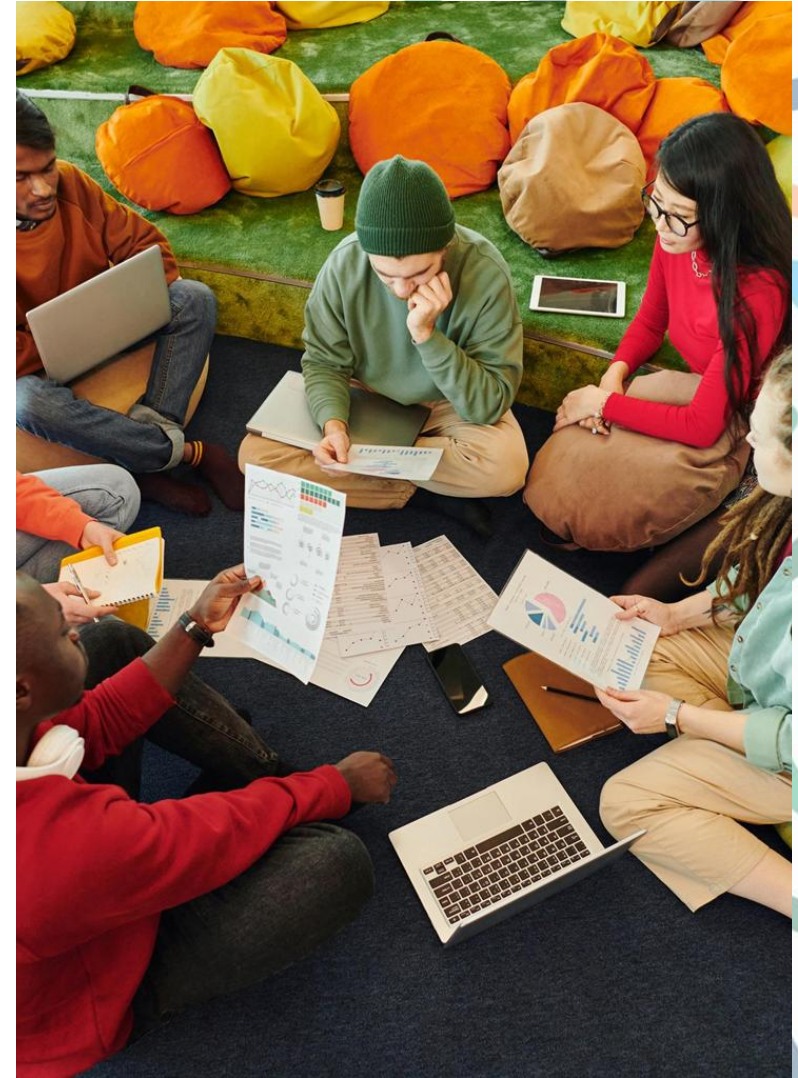
2

Förstå multikulturell
kommunikation

Vad är interkulturell kommunikation?

Interkulturell kommunikation innebär meningsfullt utbyte över kulturella skillnader; det är mer än översättning, det är en tvåvägskommunikation.

- **Den bygger på empati, respekt och öppenhet:** vi ser skillnader som något berikande snarare än hotfullt.
- **Mål:** ömsesidig förståelse och en känsla av tillhörighet bland alla deltagare. Det är en ständigt utvecklande kompetens som växer med erfarenhet.
- **Viktig insikt:** Motivation är viktigt! Om vi närmar oss kulturella interaktioner med genuin nyfikenhet och öppenhet förbättrar vi ömsesidig förståelse avsevärt.

Varför interkulturell kommunikation? (Relevans)

- Vuxenutbildningsklassrummen blir alltmer mångkulturella i hela Europa, vilket medför olika språk, seder och perspektiv.
- Missförstånd eller kulturella missförstånd kan hämma elevernas självförtroende och engagemang.
- Lärare behöver kulturell känslighet och förståelse för att hantera språkbarriärer, olika normer och trauman hos eleverna.
- Kulturellt anpassad undervisning skapar en känsla av trygghet och tillhörighet, vilket förbättrar elevernas

Nyckelbegrepp: Multikulturell, interkulturell, tvärkulturell

1

Multikulturell:

- ✓ Förekomst av flera kulturer i en miljö (mångfald). Kulturerna samexisterar men interagerar eller integreras inte nödvändigtvis med varandra.

2

Tvärkulturell:

- ✓ Interaktion mellan olika kulturer, ofta genom översättning eller jämförelse. Tenderar att ha en dominerande kulturras och ger kortvarig förståelse utan djupare förändring.

3

Interkulturell:

- ✓ Dynamiskt långsiktigt utbyte mellan kulturer, drivet av ömsesidig respekt och önskan att förstå och höra hemma med varandra. Alla grupper lär av varandra, vilket leder till tillväxt och gemensam förståelse.

Visa ord!

"Interkulturell kommunikation handlar inte om att tala olika språk, utan om att förstå olika världar."

Okänd

Berättelse

Emmas utmaning (ur lärarens perspektiv)

Emma är en vuxenutbildare som undervisar en mångfaldig grupp av elever på en vuxenutbildningsinstitution. Tidigt under terminen märker hon vissa kommunikationsproblem: några elever (särskilt de för vilka undervisningsspråket är ett andraspråk) är tysta under diskussionerna, och en elev verkar obekväm med direkt ögonkontakt.

Inledningsvis oroar sig Emma för att de är oengagerade. Under en lektion uppstår ett missförstånd – Emma använder ett humoristiskt slanguttryck som en utländsk elev tar bokstavligt, vilket leder till en pinsam situation. Emma beslutar sig för att tillämpa ett interkulturellt perspektiv.

Hon reflekterar över hur hennes egen kommunikationsstil kan påverka hennes elever. I efterföljande lektioner gör Emma förändringar: hon undviker slang och förklarar alla vardagliga uttryck; hon tillåter alternativa sätt för eleverna att bidra (som att skriva svar på kort eller i ett onlineforum för dem som är blyga att tala); hon lär sig att i vissa kulturer är det ett tecken på respekt att undvika ögonkontakt med en lärare, inte

Vad kan vi
lära oss av
denna
berättelse?

Berättelse

Resultat:

De tidigare tystlåtna eleverna öppnar sig gradvis genom skriftlig feedback och aktiviteter i små grupper.

Antalet missförstånd i klassen minskar. Emmas klass blir mer interaktiv och bekväm, och alla elever känner sig uppskattade.

Emmas berättelse belyser att lärare ofta behöver anpassa sin stil – genom medvetenhet och små justeringar kan kulturella barriärer i kommunikationen övervinnas, vilket skapar en mer inkluderande klassrumsmiljö för alla.

Vad kan vi
lära oss av
denna
berättelse?

LEARNING
for all

3

Förstå olika typer
av kultur

Ytkultur kontra djupkultur

- **Ytlig kultur:** Synliga element som mat, mode, festivaler, kända personer och flaggor. Dessa är de lättast synliga aspekterna av kulturen.
- **Djup (inre) kultur:** Osynliga värderingar, övertygelser, normer och tankemönster som ligger till grund för beteenden. Ofta omedvetna och inlärda implicit genom erfarenhet.
- **Implikationer för lärare:** Nöj dig inte med att hylla ytskulturen. För att verkligen skapa kontakt, engagera dig i de underliggande värderingarna och sociala normerna. Förklara varför människor beter sig som de gör, inte bara vad de gör

Att förstå djupare kulturella sammanhang hjälper till att förebygga missförstånd och bryta ner attityder som "vi mot dem".

Bygga empati och kulturell medvetenhet

- **Empati är fundamentet:** sträva efter att se situationer genom elevernas kulturella linser. Uppmuntra delning av personliga berättelser – varje elevs berättelse kan främja förståelse och empati i gruppen (källa: epale.ec.europa.eu).
- Lärare bör granska sina egna uppfattningar och fördomar. Vi är alla kulturellt präglade, och att vara medveten om detta hjälper oss att relatera utan att döma (källa: epale.ec.europa.eu).

Bygga empati och kulturell medvetenhet

- **Utveckla kulturell känslighet:** lär dig mer om dina elevers bakgrund. Att visa intresse och bekräfta deras kulturella identitet skapar förtroende och öppenhet i klassen.
- Kom ihåg att empati växer fram ur kunskap och öppenhet: ju mer vi lär oss om varandras erfarenheter, desto större blir förståelsen och desto färre missförstånd uppstår (källa: epale.ec.europa.eu, epale.ec.europa.eu).

Undvik stereotyper och fördomar

- **Utmana generaliseringar:** Behandla eleverna som individer, inte som endimensionella representanter för en grupp. Undvik stereotyper baserade på etnicitet eller nationalitet. *Inkluderande kommunikation "undviker stereotyper" för att inkludera alla (källa: consilium.europa.eu).*
- **Kontrollera implicita fördomar:** Reflektera över dina egna kulturella antaganden. Identifiera dolda fördomar och arbeta för att avlära dig dem. Denna kontinuerliga självmedvetenhet är avgörande för en rättvis och respektfull kommunikation.

Undvik stereotyper och fördomar

- **Integration är ömsesidigt:** Anta inte att integration innebär att nykomlingar måste assimileras fullständigt. Effektiv interkulturell praxis innebär ömsesidig anpassning – både lärare och elever kan anpassa sig och lära sig (källa: epale.ec.europa.eu).
- **Inget "vi mot dem":** Använd inkluderande språk (t.ex. säg "vi har alla olika styrkor" istället för "ni gör X"). Språk som utesluter elever kan alienera dem.

Titta på detta...

Den nederländske organisationsteoretikern Fons Trompenaars undersöker hur kulturella antaganden kan påverka undervisning och inläring. Han erbjuder praktiska strategier för lärare att känna igen och mildra kulturella fördomar i utbildningssammanhang.

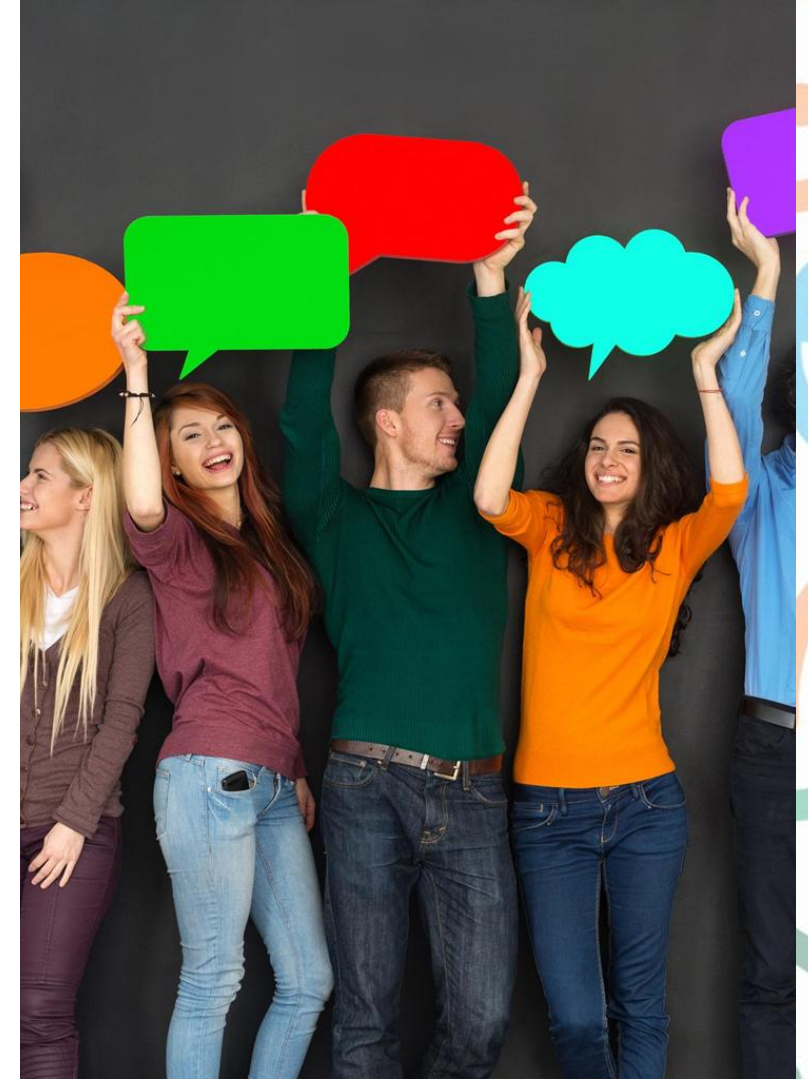
Klicka och titta!

Praktiska kommunikationstips

1. Förbered och lär dig: Informera dig om kulturen och arvet hos de elever du arbetar med. Att känna din publik visar respekt och hjälper dig att förutse behov.

1. Var uppmärksam på icke-verbala signaler: Var uppmärksam på kroppsspråk, gester och tonfall. Normerna skiljer sig åt (t.ex. kan ögonkontakt eller tystnad betyda olika saker). Lagg märke till dessa signaler och anpassa ditt tillvägagångssätt.

3. Använd ett tydligt språk: Undvik slang, idiom eller jargong som kan förvirra personer som inte har språket som modersmål. Tala i klarspråk utan att förenkla innehållet – tydlighet gynnar alla.

Praktiska kommunikationstips

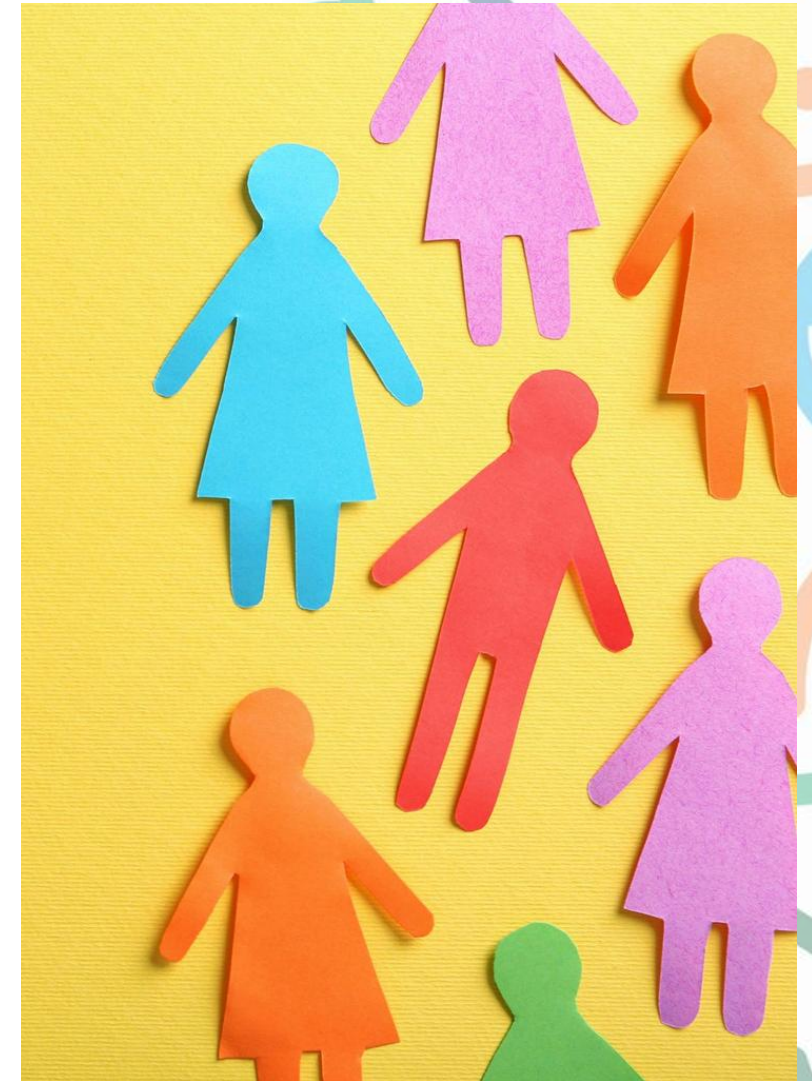
3. Använd visuella hjälpmedel och skrift: Stöd muntliga förklaringar med skriftliga nyckelpunkter eller bilder. Diagram, bilder eller översatta nyckelord kan underlätta förståelsen när språket inte räcker till.

4. Var tålmodig och stödjande: Ge eleverna tid att bearbeta och svara. Uppmuntra frågor. En stödjande ton hjälper eleverna att känna sig trygga att uttrycka sig när de inte förstår.

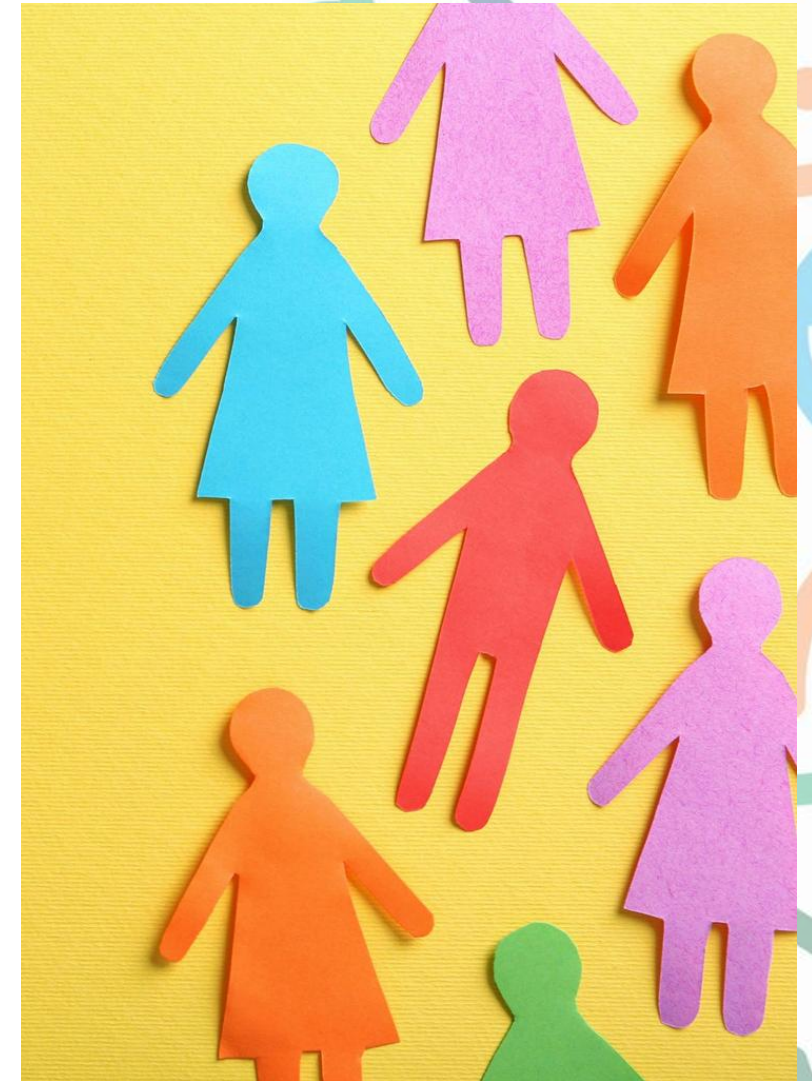
Skapa en inkluderande miljö

- **Trygg miljö:** Skapa en klassrumskultur präglad av respekt, där alla frågor och perspektiv behandlas med värdighet. Elever som känner sig trygga och respekterade är mer benägna att delta och ta risker i sitt lärande (KÄLLA: epale.ec.europa.eu).
- **Tillhörighet och representation:** Erkänn och uppmärksamma den kulturella mångfalden i din grupp. Inkludera exempel, fallstudier eller referenser från alla elevers kulturer (inte bara majoritetens) så att alla känner sig sedda. (*Erkänn till exempel olika kulturella helgdagar eller berättelser som är relevanta för dina elever.*)

Skapa en inkluderande miljö

- **Grundregler:** Skapa tillsammans med klassen riktlinjer för respektfull dialog (t.ex. lyssna uppmärksamt när någon talar, avbryt inte, undvik nedsättande kommentarer). Att fastställa normer för ömsesidig respekt och nyfikenhet hjälper till att förebygga konflikter.
- **Uppmuntra interaktion:** Använd isbrytare eller grupparbete som blandar olika bakgrunder, så att eleverna lär känna varandra personligen. Att bygga interpersonella relationer minskar fördomar och främjar gemenskapskänslan.

Berättelse

Ivanas erfarenhet (elevperspektiv)

Ivana är en ny elev som nyligen flyttat till landet och anmält sig till en vuxenutbildning. Hon är motiverad och talar det lokala språket flytande, men under lektionerna känner hon sig ofta vilsen och utestängd.

Läraren och de andra eleverna nämner ofta lokal popkultur och använder sig av snabba diskussioner fyllda med idiom. Ivana har svårt att hänga med – hon är tyst i klassen och hennes deltagande minskar.

När hon äntligen uttrycker sin oro förstår läraren inte helt hennes kommunikationsstil (mer formell och indirekt), vilket leder till ännu mer förvirring.

Vad kan vi
lära oss av
denna
berättelse?

Berättelse

Vad förändrades?

Läraren inser den kulturella klyftan och anpassar sin kommunikation efter att ha pratat med Ivana. Han saktar ner tempot, förklarar referenser eller ersätter dem med mer universella exempel och kontrollerar med Ivana att hon förstår.

Han uppmuntrar också Ivana att dela med sig av exempel från sin kultur under diskussionerna. Med tiden börjar Ivana känna sig lyssnad på och inkluderad.

Klassen lär sig att uppskatta hennes unika perspektiv och Ivana blir mer engagerad. Denna berättelse visar hur anpassning av kommunikationen till en elevs kulturella kontext leder till bättre engagemang och ömsesidig

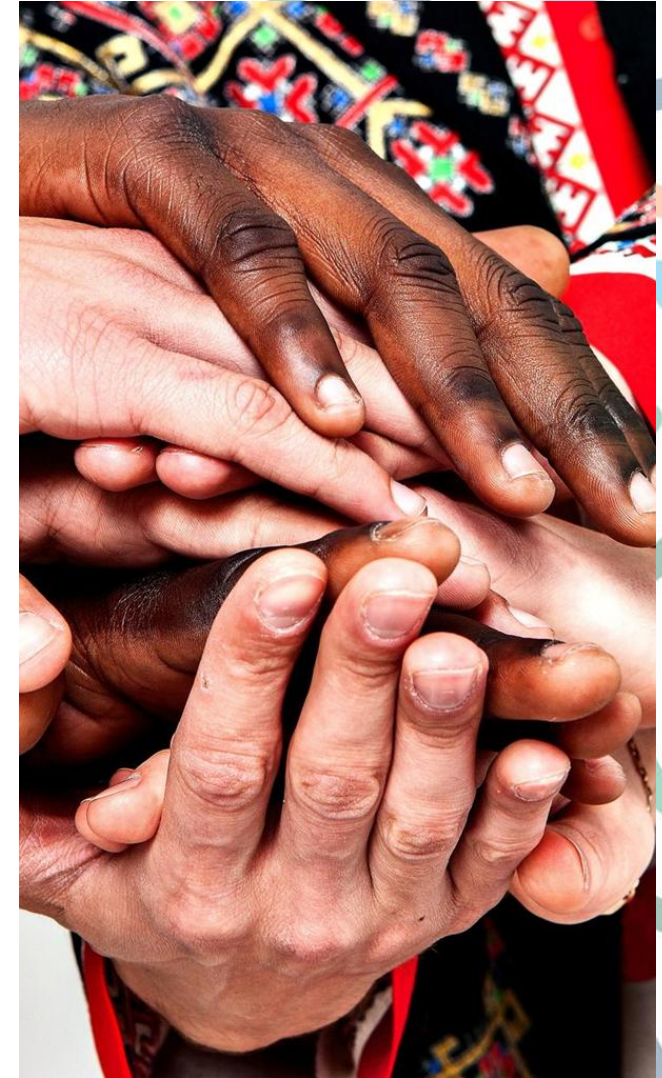
LEARNING
for all

4

Anpassning till olika
kulturer inom utbildning

Anpassa undervisningen till kulturell mångfald

- **Kulturellt anpassad undervisning:** Integrera elevernas erfarenheter i läroplanen. Be till exempel eleverna att dela med sig av perspektiv från sin kultur som är relaterade till ett ämne – detta bekräftar deras bakgrund och berikar inläringen för alla.
- **Flexibla metoder:** Använd varierade undervisningsstrategier för att tillgodose olika behov. Tekniker som Universal Design for Learning (UDL) föreslår att man erbjuder flera olika sätt att lära sig (visuellt, verbalt, praktiskt), vilket gör lektionerna mer tillgängliga och kulturellt anpassade (KÄLLA: epale.ec.europa.eu).

Anpassa undervisningen till kulturell mångfald

- **Språkligt stöd:** Om språket är ett hinder, överväg att använda tvåspråkigt material eller ordlistor för viktiga termer. Låt tvåspråkiga elever hjälpa varandra. Tala lite långsammare och tydligare när det är möjligt och kontrollera ofta att alla förstår utan att peka ut någon.
- **Sätt in exemplen i sitt sammanhang:** Undvik vardagliga exempel som bara lokalbefolkningen förstår. Använd istället globala eller universellt relaterbara exempel i dina förklaringar, eller förklara sammanhanget om du använder en lokal referens. Detta hjälper andraspråksinlärare och undviker utestängning.

Huvudprinciper för interkulturell kommunikation

A

Önskan att stödja den andra

Börja med en fast beslutsamhet om ett positivt resultat.

B

Lyssna noga

Gör inga antaganden. Låt dem prata klart. Ta reda på mer. Fråga, undersök, lyssna igen.

C

Ingen bedömning

Att vara annorlunda är inte dåligt, vi vet inte allt om varandra.

D

Respekt och enkelhet

Respekt uppskattas av alla.

E

Ingen slang

Lyssna på dina egna ord, undvik förvirring.

F

Tillhandahåll resurser

Ytterligare resurser hjälper till att förstå sammanhanget.

Stöd till missgynnade elever

- **Identifiera hinder:** Var medveten om att socialt eller ekonomiskt missgynnade elever kan möta ytterligare hinder – begränsad tidigare utbildning, ekonomiska problem eller marginalisering. Språket kan vara ett hinder för invandrare, och tids- eller resursbrist kan hindra personer med låg inkomst. Var uppmärksam på dessa utmaningar.
- **Säkerställ tillgång och rättvisa:** Ge extra stöd där det behövs. Exempel: erbjud extra handledning eller mentorskap för dem som behöver det, se till att läromaterial är billigt eller gratis, var flexibel med deadlines om eleverna har stora arbets-/familjeförpliktelser. Dessa justeringar bidrar till att skapa lika villkor.
- **Uppmuntra deltagande:** Skapa möjligheter för missgynnade elever att delta fullt ut. Använd till exempel diskussioner i små grupper eller pararbete (så att mindre självsäkra elever får komma till tals) och uppmuntra uttryckligen de som kanske håller sig tillbaka att komma med synpunkter.
- **Stärk eleverna:** Bekräfta den kunskap och de styrkor som missgynnade elever eller elever från minoriteter bidrar med. Uppmuntran och positiv feedback bygger självförtroende. Hjälプ dem att sätta upp uppnåeliga mål och fira

Reflektera och förbättra kontinuerligt

- **Reflektera över praktiken:** Efter varje lektion eller interaktion, ta en stund att fundera över vad som gick bra och vad som kan förbättras när det gäller kulturell inkludering. Engagerade sig alla? Uppstod några missförstånd? Ärlig reflektion är nyckeln till utveckling.
- **Be om feedback:** Be eleverna dela med sig av sina synpunkter på kommunikationsklimatet. Anonyma enkäter eller öppna diskussioner kan avslöja om vissa känner sig osynliga eller om vissa exempel inte gick hem. Använd denna feedback på ett konstruktivt sätt för att justera din approach.
- **Anpassa och utvecklas:** Interkulturella kommunikationsfärdigheter är inte statiska. Var beredd att justera strategier allteftersom du lär dig mer om dina elevers behov. Att regelbundet utvärdera dina interkulturella metoder och anpassa dem leder till bättre inkludering över tid.
- **Professionell utveckling:** Fortsätt att lära dig själv – delta i workshops, läs om andra kulturer eller öva på ett annat språk. Att utveckla din egen interkulturella kompetens kommer att

Institutionellt stöd och strategier

(För institutionella chefer och ledare)

- **Föregå med gott exempel:** Skapa en organisationskultur som värdesätter mångfald och inkluderande kommunikation. Ledningen kan föregå med gott exempel när det gäller interkulturell respekt i all kommunikation och alla policyer, t.ex. genom att använda inkluderande språk i officiella dokument och undvika stereotyper (KÄLLA: consilium.europa.eu).
- **Utbildning och resurser:** Erbjud personalen professionell utveckling inom interkulturella färdigheter (som denna modul). Uppmuntra kontinuerligt lärande om kulturell kompetens som en kärnkompetens för alla lärare och personal.
- **Mångfaldig personal och mentorer:** Sträva efter mångfald bland personalen och involvera kulturmedlare eller mentorer från samhället. När eleverna ser personal med liknande bakgrund eller ser att institutionen välkomnar mångfald ökar förtroendet och tryggheten.

Institutionellt stöd och strategier

(För institutionella chefer och ledare)

- **Policy och utåtriktad verksamhet:** Implementera riktlinjer för inkluderande kommunikation vid institutionen (som omfattar språkanvändning, hänsyn till religiösa/kulturella sedvänjor etc.). Bedriv utåtriktad verksamhet mot minoritetsgrupper för att bättre förstå deras behov och be om deras synpunkter vid utformningen av program.
- **Stödstrukturer:** Tilldela resurser (budget, tid) för initiativ som översättning av material, firande av mångkulturella evenemang eller skapande av en välkomnande miljö (flerspråkiga skyltar, bönrum etc.). Institutionellt engagemang säkerställer att interkulturella praktiker är hållbara.

Berättelse

Marias initiativ (chefsperspektiv)

Maria är chef för ett vuxenutbildningscenter. Hon har märkt att elever med invandrarbakgrund och från minoritetsgrupper har högre avhoppningsfrekvens och verkar mindre engagerade i klassaktiviteterna. Maria blir bekymrad och genomför en informell granskning: hon deltar i lektioner och håller lyssningssessioner med eleverna. Hon upptäcker flera problem – till exempel att vissa anställda oavsiktligt använder uttryck som ”ni killar” eller gör generaliseringar som vissa elever upplever som alienerande; viktiga meddelanden ges endast på majoritetsspråket; det finns inga forum där eleverna kan dela sina kulturella erfarenheter. Dessa faktorer bidrar till att vissa elever känner sig marginaliserade.

Maria leder ett initiativ för institutionell förändring. Hon anordnar en workshop i interkulturell kommunikation för alla lärare och personal, där de lär sig om fördomar, inkluderande språk och strategier för att bättre stödja elever med olika bakgrund. Hon parar också ihop nya invandrarelever med frivilliga mentorer som talar deras modersmål under de första veckorna, för att hjälpa dem att integreras. Dessutom uppdaterar Maria centrets policy: viktig information översätts nu till de

Vad kan vi
lära oss av
denna
berättelse?

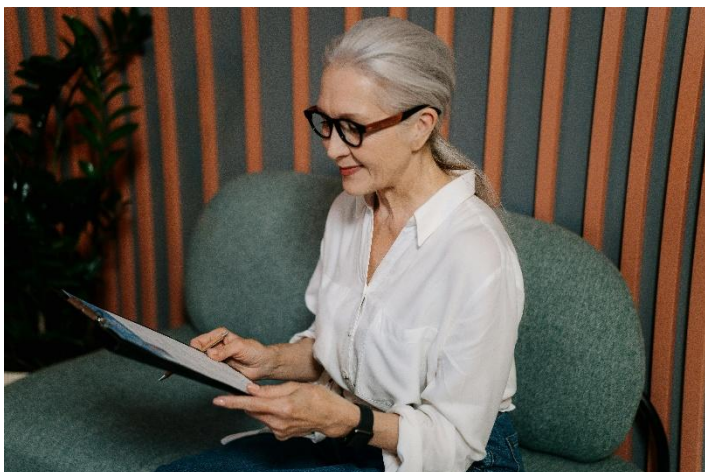
Berättelse

Resultat:

Under nästa termin ser Maria ett förbättrat engagemang och en ökad kvarhållning bland målgruppen. Lärarna rapporterar färre missförstånd nu när de är mer medvetna om språkliga och kulturella skillnader. Eleverna uppskattar att deras helgdagar och språk uppmärksammas på kulturväggen.

Marias berättelse visar vilken inverkan ledarskap och systematiskt stöd har på främjandet av interkulturell kommunikation – det är inte bara enskilda lärare utan även chefer som spelar en viktig roll i skapandet av en inkluderande lärandemiljö.

**Vad kan vi
lära oss av
denna
berättelse?**

LEARNING
for all

5

Övningar och reflektion

Tillämpning – Kulturell isbrytande aktivitet: "Kulturellt visa och berätta".

1

Mål: Värma upp gruppen och lyfta fram mångfald.

2

Instruktioner: Be varje deltagare (eller små grupper) att ta med eller beskriva ett föremål, ett ordspråk eller en sed från sin kultur som är betydelsefull för dem. Be varje person i klassen att kort berätta vad de har tagit med sig och varför det är viktigt.

3

Lärarens roll: Visa hur aktiviteten går till genom att först dela med dig av ditt eget exempel. Uppmuntra lyssnarna att ställa respektfulla frågor eller notera likheter/skillnader.

4

Resultat: Eleverna övar sig i att tala om sin kultur, andra övar sig i aktivt lyssnande. Detta humaniserar kulturella skillnader och avslöjar ofta överraskande likheter eller perspektiv. Det skapar en atmosfär av nyfikenhet och respekt redan från kursens början.

Tillämpning – Rollspel om kommunikationsstilar Aktivitet: "Direkt kontra indirekt kommunikation – rollspel

1

Förberedelser: Dela in deltagarna i par eller små grupper. Ge varje grupp ett scenario som kan kommuniceras på olika sätt i olika kulturer (t.ex. att ge konstruktiv feedback eller tacka nej till en inbjudan).

2

Rollspel: En person framför budskapet på ett mycket direkt sätt, den andra svarar som någon från en mer indirekt kommunikationskultur skulle göra. Byt sedan roller eller låt andra prova, eventuellt med en viss förvirring.

3

Diskussion: Efter rollspelet diskuterar grupperna hur varje stil kändes. Frågor: Hur upplevdes det direkta tillvägagångssättet? Var det indirekta tillvägagångssättet tydligt eller krävdes det att man "läste mellan raderna"?

4

Resultat: Deltagarna upplever själva risken för missförstånd. Sammanfatta genom att betona att ingen av stilarna är "fel" – effektiv interkulturell kommunikation innebär ofta att man hittar en balans och är medveten om dessa stilskillnader. Denna övning bygger empati för kommunikatörer som använder en annan stil än vår egen.

Tillämpning – Fallstudie Diskussionsaktivitet: ”Den tysta eleven” (fallstudie och reflekterande diskussion)

Scenario: Ett fall presenteras: *I en vuxenklass i svenska som andraspråk finns en elev, Rosa, som sällan talar. Hon undviker ögonkontakt och nickar ofta, men hennes arbete visar att hon är duktig. Läraren oroar sig för att Rosa inte deltar eller kanske är uttråkad, men i Rosas kultur visar eleverna respekt genom att lyssna tyst och inte ifrågasätta läraren. Läraren, som inte är medveten om detta, är bekymrad.*

Diskussionsfråga: *Om du var Rosas lärare, hur skulle du hantera detta?*

- Vilka kulturella skäl kan det finnas till Rosas tysta beteende?
- Hur kan läraren reagera för att se till att Rosa känner sig inkluderad utan att pressa henne på ett orättvist sätt?

Grupparbete: Diskutera scenariot i små grupper och lista 2–3 strategier. Exempel på strategier kan vara att försiktigt uppmuntra Rosa att delta genom skriftliga reflektioner, para ihop henne med en vänlig kompis i grupparbetet, privat fråga om hon har några frågor och uttryckligen säga att frågor är välkomna.

Sammanfattning: Varje grupp delar med sig av sina idéer. Betona vikten av att tolka tystnad eller indirekt feedback korrekt i ett interkulturellt sammanhang. Den ”tysta eleven” kan i själva verket vara mycket engagerad – men följer bara kulturella normer. Lärare kan överbrygga den klyftan genom att bygga upp förtroende och erbjuda flera olika sätt att delta.

Tillämpning – Aktivitet för granskning av inkluderande kommunikation (för chefer eller självbedömning): "Granskning av inkluderande kommunikation".

1

Mål: Utvärdera och förbättra inkluderingen i din organisations eller klassrums kommunikationskanaler.

2

Uppgift: Undersök individuellt eller i team verkliga material eller metoder från din lärandemiljö: t.ex. kursmeddelanden, broschyrer, webbplatsinnehåll, klassrumsaffischer eller till och med exempel som används i läroplaner.

Vägledande frågor:

3

- Är de bilder och det språk som används välkomnande för alla grupper? (Visar de människor med olika bakgrund? Är de fria från stereotyper?)
- Är informationen tillgänglig för personer som inte har språket som modersmål eller som har lägre läs- och skrivkunnighet? (Tänk på översättningar, enkelt språk, ikonografi.)
- Använder vi oavsiktligt etiketter som marginaliserar (t.ex. "iKän LEARNING for all", "lågutbildad")? Kan vi omformulera på ett mer

Tillämpning – Aktivitet för granskning av inkluderande kommunikation (för chefer eller självbedömning): ”Granskning av inkluderande kommunikation”.

4

Rapportering: Be varje team dela med sig av en förbättring som de skulle genomföra. Till exempel: ”Lägg till en sammanfattning på ett andra språk i vår programbroschyr” eller ”Ersätt termen ’minoriteter’ med ’samhällsmedlemmar’ i våra dokument”.

5

Resultat: Denna granskning gör abstrakta principer konkreta. Genom att kritiskt granska faktisk kommunikation blir deltagarna medvetna om blinda fläckar och kan omedelbart vidta åtgärder för att göra kommunikationen i sin lärandemiljö mer inkluderande.

Reflektion – Personliga insiktsfrågor

Ta en stund att reflektera över dina egna erfarenheter och perspektiv som pedagog eller chef:

- **Reflektera över din kulturella synvinkel:** Vilka aspekter av *din* kultur (värderingar, kommunikationsstil, antaganden) kan påverka din undervisnings- eller ledarstil? Hur hanterar du till exempel tystnad, direkta frågor, formaliteter osv., och hur kan någon med en annan bakgrund uppfatta detta?
- **Minns en utmaning:** Tänk på en situation då du stötte på missförstånd eller spänningar i en mångkulturell lärandemiljö. Vad tror du orsakade det? Hur löste du det, eller hur *kunde* det ha hanterats annorlunda med interkulturell förståelse i åtanke?
- **Identifiera en fördom:** Var ärlig – märker du någon särskild fördom eller stereotyp som du kanske har (även om det är oavsiktligt) om en viss grupp av elever? Vilka åtgärder kan du vidta för att utbilda dig själv och komma förbi den fördomen?
- **Utvärdera din miljö:** Hur inkluderande tycker du att din nuvarande lärandemiljö är? Om en elev med en helt annan bakgrund skulle börja imorgon, tror du att hen snabbt skulle känna sig välkommen? Varför eller varför inte?

Reflektion – Handlingsplan

Nu ska vi omsätta insikterna i handling. Fundera på konkreta åtgärder du kan vidta efter denna modul:

- **En förändring i praktiken:** Identifiera en specifik förändring som du kommer att genomföra i din nästa lektion eller utbildning för att förbättra den interkulturella kommunikationen. *Exempel:* förenkla språket i dina presentationer, införliva ett segment om ”kulturellt utbyte” i en workshop eller fastställ grundregler för respektfull dialog vid den första sessionen. Skriv ner det.
- **Stödnätverk:** Lista en eller två kollegor eller kontakter i samhället som du kan rådfråga eller samarbeta med om interkulturella strategier (kanske någon som har erfarenhet av att undervisa olika grupper eller en kulturmedlare från samhället). Planera att utbyta idéer eller till och med observera varandras lektioner för att få feedback.

Reflektion – Handlingsplan

Nu ska vi omsätta insikterna i handling. Fundera på konkreta åtgärder du kan vidta efter denna modul:

- **Lär dig mer:** Välj en resurs som du vill utforska för att lära dig mer – det kan vara en bok, en onlinekurs eller att delta i ett kulturellt evenemang. Till exempel: "Jag ska läsa en guide om att undervisa flyktingar" eller "Jag ska delta i den lokala interkulturella festivalen för att bättre förstå mina elevers kulturer".
- **Sätt upp en tidsplan:** Bestäm när du ska genomföra dessa åtgärder. Kanske "till nästa termin" eller "inom de närmaste två månaderna". Markera en påminnelse i din kalender för att följa upp dina framsteg.
- Genom att skapa en handlingsplan säkerställer du att lärdomarna från denna modul leder till konkreta förbättringar i din undervisningspraktik. Små, konsekventa steg kan leda till betydande förändringar när det gäller att skapa en inkluderande lärandemiljö.

LEARNING
for all

6

Slutsatser och nästa steg

Viktiga slutsatser

- **Kultur är en tillgång, inte ett hinder:** Mångfalden i elevernas kulturer är en rik resurs för lärande. Varje interkulturellt möte är en möjlighet att lära av varandra, vilket leder till ökad ömsesidig respekt och förståelse.
epale.ec.europa.eu.
- **Empati och respekt är grundläggande:** Effektiv interkulturell kommunikation bygger på en genuin vilja att förstå den andras perspektiv. Genom att öva på empati, aktivt lyssnande och respekt för olikheter skapar lärare ett förtroende som möjliggör lärande.
- **Anpassningsförmåga är nyckeln:** Det finns ingen universell kommunikationsmetod. Var beredd att anpassa dina metoder och ditt språk. Inkluderande lärare är flexibla – de använder flera strategier för att säkerställa att alla kan delta, och de förfinar kontinuerligt sin metod baserat på reflektion och feedback.

Viktiga slutsatser

- **Inkluderande kommunikation gynnar alla:** När du främjar en miljö präglad av inkludering och tillhörighet gynnas inte bara utsatta eller minoritets elever, utan alla elever får en bredare världsbild och hela gruppens lärande berikas. Ett inkluderande klassrum är ett mer dynamiskt, empatiskt och effektivt klassrum.
- **Livslångt lärande för lärare:** Interkulturell kompetens är en resa. Fortsätt att lära dig om olika kulturer, fortsätt att utmana dina antaganden och var nyfiken. På så sätt undervisar du inte bara om innehållet – du föregår också med gott exempel genom att visa öppenhet och respekt, vilket kommer att sprida sig till samhället i stort.

Ytterligare resurser (Fortsätt lära dig)

- **EPALE (Electronic Platform for Adult Learning in Europe):** En EU-sponsrad plattform där vuxenutbildare delar bloggar, verktyg och bästa praxis. Sök efter ämnen som "interkulturellt lärande" epale.ec.europa.eu eller "inkluderande utbildning" för att hitta artiklar och resurser (t.ex. David Mallows blogg om interkulturellt lärande [epale.ec.europa.eu](http://epale.ec.europa.eu/epale.ec.europa.eu)).
- **Europarådet – Resurser för interkulturell utbildning:** t.ex. "Interkulturell kompetens för alla" (Europarådets guide) som beskriver viktiga principer och aktiviteter för att utveckla interkulturell kompetens i utbildningssammanhang. Referensramen för kompetenser för demokratisk kultur (2018) innehåller också värderingar, attityder, färdigheter och kunskaper som behövs för interkulturell dialog.
- **Lokala samhällsorganisationer:** Glöm inte bort lokala källor. Kulturcenter, organisationer som stöder migranter eller bibliotek har ofta material och workshops om kulturell medvetenhet. Genom att engagera dig i ditt lokala samhälle kan du få förstahandsinformation och partnerskap som stöd för dina

Tack och nästa steg

- Tack för ditt aktiva deltagande i "Interkulturell kommunikation i vuxenutbildning". Ditt engagemang för inkluderande utbildning är nyckeln till "lärande för alla".
- Fortsätt på den inslagna vägen: Genomför dina handlingsplaner, dela dina framgångar och lärdomar med kollegor och fortsätt att utveckla dina interkulturella verktyg.
- Genom att arbeta tillsammans – lärare, utbildare, chefer – kan vi skapa vuxenutbildningsmiljöer där alla känner sig uppskattade och har möjlighet att utvecklas, oavsett kulturell bakgrund.
- *Håll gärna kontakten och fortsätt samtalet!* Besök www.learningforallproject.eu för projektuppdateringar och fler resurser.

**Tack för att du har
slutfört modul 2:
Interkulturell
kommunikation i
vuxenutbildning**
(Stärka vuxenutbildare och
chefer för att främja kulturell
inkludering)

